

Innviðaráðuneytið
b.t. skrifstofu samgangna
Sölvhólsgötu 7
101 Reykjavík

26. maí 2026

Efni: Áform um lagasetningu. Frumvarp til laga um breytingu á skipalögum nr. 66/2021 (heimildir LHG til að leggja á stjórnvaldssektir)

1. Samtök fyrirtækja í sjávarútvegi (hér eftir „SFS“ eða „samtökin“) hafa tekið til umsagnar áform um lagasetningu: Frumvarp til laga um breytingu á skipalögum nr. 66/2021 (heimildir LHG til að leggja á stjórnvaldssektir). Í tilkynningu Innviðaráðuneytisins, dags. 17. mars 2026, kemur fram að áformað sé að leggja til að skipalögum verði breytt þannig að Landhelgisgæslu Íslands (hér eftir „LHG“) verði heimilað að leggja á stjórnvaldssektir vegna brota á ákveðnum ákvæðum skipalaga. Þá er einnig áformað að leggja til að LHG geti metið hvort brot skuli einnig sæta kærnu til lögreglu. Samtökin vilja koma eftirfarandi sjónarmiðum á framfæri vegna áformanna:

Landhelgisgæslan sinnir mikilvægu björgunarhlutverki

2. Samkvæmt 1. gr. laga nr. 52/2006, um Landhelgisgæslu Íslands, sinnir LHG öryggisgæslu og björgun á hafi úti. Að mati samtakanna verður að gæta að því að aðrar heimildir og skyldur LHG hafi ekki neikvæð áhrif á það mikilvæga hlutverk. Þannig verður að tryggja að ný löggjöf og reglur séu ekki til þess fallnar að hafa letjandi áhrif á sjófarendur þegar kemur að því að óska eftir aðstoð í neyð.
3. Að mati samtakanna er hætt á að það dragi úr vilja sjófarenda til að óska eftir aðstoð ef þeir óttast að atriði sem koma í ljós við björgunaraðgerðir geti leitt til sekta eða annarra viðurlaga. Sú hætt er enn ríkari þegar sami aðili sinnir annars vegar björgunarhlutverki og fer hins vegar með heimildir til að leggja á stjórnvaldssektir. Slík staða er varhugaverð, enda getur ótti við viðurlög orðið til þess að sjófarendur fresti því að leita sér aðstoðar eða reyni að bjarga sér sjálfir við hættulegar aðstæður. Að mati samtakanna verður því að fara varlega í að auka heimildir LHG til að beita stjórnvaldssektum.

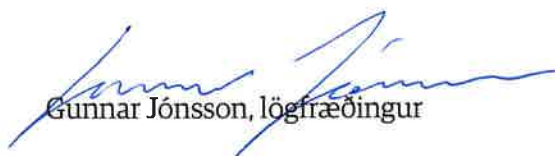
Tryggja þarf sérhæfingu og skýrt valdsvið

4. Að mati samtakanna er það betur til þess fallið að tryggja réttaröryggi og samræmi í stjórnsýslumeðferð að allar sektarheimildir samkvæmt skipalögum séu á hendi sama stjórnvalds. Samgöngustofa hefur langa reynslu og sérhæfingu við beitingu stjórnsýsluviðurlaga og innviðir hennar eru þegar til staðar til að tryggja vandaða málsmeðferð.
5. Áformin gera ráð fyrir að bæði Samgöngustofa og LHG hafi heimildir til að leggja á sektir vegna tiltekinna brota. Að mati samtakanna er slíkt fyrirkomulag ekki til þess fallið að stuðla

að réttaröryggi, samræmi og sérhæfingu í stjórnsýsluframkvæmd. Ef tvær stofnanir hafa heimild til að beita stjórnvaldssektum vegna sömu háttsemi skapast hætta á ólíkri framkvæmd. Þannig kunna Samgöngustofa og LHG að túlka ákvæði laga eða reglugerða með mismunandi hætti eða beita ólíkum viðmiðum við mat á því hvort brot hafi átt sér stað og við ákvörðun sektarfjárhæðar. Slíkt getur leitt til þess að sambærileg mál hljóti ólíka meðferð eftir því hvor stofnunin fer með málið. Að mati samtakanna væri slíkt fyrirkomulag til þess fallið að veikja málsmeðferð vegna ætlaðra brota gegn skipalögum.

6. Verði ákveðið að veita LHG heimild til að leggja á stjórnvaldssektir telja samtökin mikilvægt að tryggt verði að innan stofnunarinnar sé til staðar næg sérþekking og fullnægjandi innviðir til að annast slíka málsmeðferð. Um er að ræða íþyngjandi stjórnvaldsákvarðanir og því þarf að tryggja að málsmeðferð sé vönduð, samræmd og í samræmi við grundvallarreglur stjórnsýsluréttar.
7. Samtökin áskilja sér rétt til að koma á framfæri frekari athugasemdum á síðari stigum málsins.

Virðingarfyllst,

Gunnar Jónsson, lögfræðingur